

Moduł IO5:

**Instytucjonalizacja firm uczniowskich
w szkołach - działania ukierunkowane na
długofalowość funkcjonowania firm uczniowskich**

Wydawca: Instytut Kształcenia Ekonomicznego
przy Uniwersytecie Carl von Ossietzky w Oldenburgu

Opracowano przez: Prof. Iva Moneva, Wolny Uniwersytet Warna, Izabela Bieda, Instytut
Kształcenia Ekonomicznego

© 2017 Instytut Kształcenia Ekonomicznego gGmbH
Kontakt: Bismarckstraße 31, 26122 Oldenburg, www.ioeb.de

Tekst, jak i jego fragmenty są chronione prawami autorskimi.

Każde użycie w przypadkach innych niż przewidziano w ustawie tylko za pisemną zgodą
wydawcy.

Uwaga dot. § 52a prawa autorskiego: zarówno dzieło, jak i jego części nie mogą być bez
zgody wydawcy ani skanowane ani publikowane w Internecie. Obowiązuje to również
wewnętrznych stron szkół i innych placówek oświatowych.

Program finansowany przez: Erasmus+

Nazwa projektu Win²: aktywizująca realizacja zajęć ekonomicznych z
uwzględnieniem wątku międzynarodowego.

Strona internetowa projektu: <http://www.winwin-youngentrepreneur.eu/>

Czas trwania projektu: 2014 - 2017

Numer projektu: VG-SPS-NI-001521-3

Koordinator projektu: Instytut Kształcenia Ekonomicznego gGmbH

Partnerzy projektu: Rectus (Polska), Varna Free University i Start it smart (Bułgaria),
Uniwersytet Carl von Ossietzky w Oldenburgu (Niemcy)
Szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne z Polski, Bułgarii, Niemiec

Projekt zrealizowano dzięki wsparciu finansowemu Komisji Europejskiej. Odpowiedzialność
za treść ponosi autor. Komisja nie ponosi odpowiedzialności za dalsze korzystanie z
zawartych w niej informacji.

- Spis treści -

1. Wskazówki dotyczące instytucjonalizacji firm uczniowskich w szkołach	5
Materiał_IO5_1_1_Nauczyciel: Integracja działań firmy uczniowskiej z przedmiotami ekonomicznymi	11
Materiał_IO5_1_3_Nauczyciel: Powiązanie działań firmy uczniowskiej z wewnątrzszkolnymi i pozaszkolnymi działaniami w zakresie orientacji edukacyjno-zawodowej	12
Materiał_IO5_1_4_Nauczyciel: Umowa założenia firmy uczniowskiej	16
Materiał_IO5_1_5_Nauczyciel: Zaświadczenie o pracy w firmie uczniowskiej	18
Materiał_IO5_1_6: Szkolne i pozaszkolne wydarzenia	19
2. Firmy uczniowskie i ich implementacja w szkołach w Bułgarii, Niemczech i Polsce.	
Przykłady realizacji w projekcie Win²	23
2.1 Niemcy: Oberschule Osternburg w Oldenburgu (Dolna Saksonia)	23
2.2 Polska: Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące	24
2.2.1 Gimnazjum	24
2.2.2 Liceum Ogólnokształcące	26
2.3 Bułgaria: Prywatna Szkoła Handlowa w Warnie	28
3. Bibliografia	30

Wprowadzenie do modułu i cele dydaktyczne

Celem tego modułu jest wsparcie nauczycieli w implementacji działań firmy uczniowskiej do całościowej koncepcji szkoły. Instytucjonalizacja firmy uczniowskiej postrzegana jest tutaj jako zespół działań ukierunkowany na długotrwałe istnienie firmy uczniowskiej poprzez jej ścisłe powiązanie z życiem codziennym i innymi ofertami szkoły. Autorzy tego modułu są przekonani, że prawdziwy pedagogiczny potencjał omawianej tu metody może rozwinąć się dopiero wtedy, gdy stworzone zostaną ku temu dogodne warunki ramowe. Powstaną one poprzez konsekwentne, merytoryczne powiązanie działań w firmie uczniowskiej z przedmiotami ekonomicznymi, ale również z innymi działaniami szkoły, np. w zakresie orientacji zawodowej. Powiązanie merytoryczne z przedmiotami ekonomicznymi jest przy tym bezwzględnie konieczne, gdyż zapewnia ono transfer wiedzy między praktyką i teorią. Z drugiej strony integracja działań firmy z innymi działaniami szkoły ułatwi pozyskanie wsparcia członków kadry pedagogicznej, dyrekcji szkoły oraz rodziców, które ułatwią realizację przedsięwzięcia i jego długotrwałą implementację do życia szkoły.

W module IO7: *Powiązanie teorii z praktyką: firmy uczniowskie i zajęcia szkolne* tematem przewodnim jest powiązanie merytoryczne firmy uczniowskiej z przedmiotami ekonomicznymi, natomiast w poniższym module uwaga skupia się na możliwościach i pomysłach powiązania działań firm uczniowskich z innymi działaniami szkoły, zarówno wewnątrzszkolnymi jak i pozaszkolnymi, w celu stałego wpisania metody do całościowej koncepcji szkoły (por. rys.1).

Rysunek 1: Instytucjonalizacja firm uczniowskich w szkołach

Moduł IO5 | Instytucjonalizacja firm uczniowskich w szkołach - działania ukierunkowane na długofalowość funkcjonowania firm uczniowskich powstał w ramach projektu europejskiego WIN² *Aktywizujące nauczanie ekonomii z uwzględnieniem wątku międzynarodowego*¹. W ramach tego projektu opracowane zostały również niżej wymienione moduły, których wątkiem przewodnim jest również metoda *firma uczniowska*, ale naświetlona z różnych perspektyw:

Moduł IO1: Zakładanie firm uczniowskich

Moduł IO2: Firma uczniowska a orientacja zawodowa

Moduł IO3: Firmy uczniowskie nawiązują kontakty z zagranicą

Moduł IO4: Metoda *peer learning* w firmie uczniowskiej

Moduł IO5: Instytucjonalizacja firm uczniowskich

Moduł IO6: Koncepcja doskonalenia online

Moduł IO7: Powiązanie teorii z praktyką: firmy uczniowskie i zajęcia szkolne

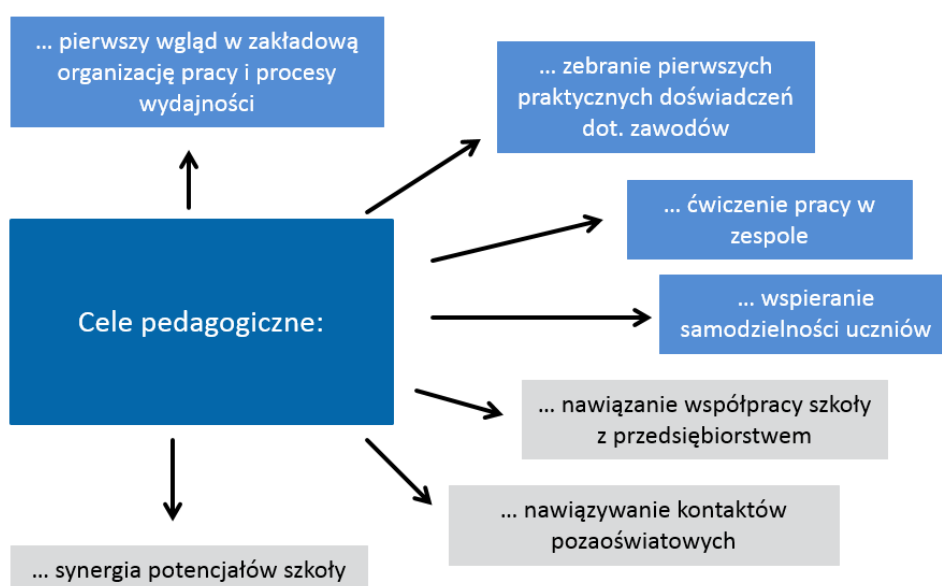
W modułach IO1 do IO5 znajdują się materiały lekcyjne, które powstały w projekcie i stosowane były podczas zajęć z uczniami z Bułgarii, Niemiec i Polski, zarówno podczas spotkań projektowych, jak i również w pracy w szkołach.

W poniższym module natomiast znajdują Państwo przykłady rozwiązań zastosowanych w szkołach uczestniczących w projekcie, które miały na celu wpisanie działań firm uczniowskich do koncepcji szkolnych (rozdział 2).

Działania w ramach projektu Win² ukierunkowane były nie tylko na zakładanie firm, ale również na konsekwentną implementację ich do struktur każdej ze szkół. Uzasadnione jest to obserwacją, że firmy uczniowskie są złożoną formą działań uczniów, które pozostają często odizolowane od innych działań szkół i rzadko stanowią element wpisujący w całościową koncepcję szkół (por. Kaminski 2017, 154)². Firmy uczniowskie mogą jednak być formą wiążącą potencjały już istniejące w szkołach. Dostrzega się tutaj szanse optymalizacji oferty szkół. Rysunek 2 przedstawia jedynie przykłady obszarów, w zakresie których taka optymalizacja może być realizowana (szare pola). W polach niebieskich natomiast nazwane są te obszary tematyczne, z którymi uczniowie mają styczność pracując w firmie uczniowskiej.

¹ Projekt realizowany w ramach programu Erasmus+ (2014-2017) we współpracy z placówkami doskonalącymi oraz szkołami w Polsce, Bułgarii oraz Niemczech, koordynowany przez Instytut Kształcenia Ekonomicznego (IÖB, Niemcy). Celem projektu jest zakładanie firm uczniowskich oraz wsparcie ich w nawiązywaniu kontaktów międzynarodowych.

² Źródło: Kaminski, H. (2017): *Fachdidaktik der ökonomischen Bildung*, Stuttgart: utb/Schöningh

Rysunek 2: Firmy uczniowskie i ich potencjał w zakresie optymalizacji koncepcjonalnej szkół

Poniższym moduł jest swojego rodzaju przewodnikiem wspierającym optymalizację koncepcjonalną szkoły. Jest on zbiorem pomysłów i propozycji materiałów pogłębiających relevantną tematykę, który wesprze nauczycieli w opracowaniu koncepcji powiązania firmy uczniowskiej z innymi działaniami i ofertami szkoły. Przygotowanie takiej koncepcji powinno odbyć się we współpracy z dyrekcją szkoły. Wsparcie ze strony dyrekcji szkoły jest konieczne, jeśli firma uczniowska ma pozostać długotrwałą ofertą szkoły.

1. Wskazówki dotyczące instytucjonalizacji firm uczniowskich w szkołach

Celem instytucjonalizacji firmy uczniowskiej w szkole jest opracowanie koncepcji, w której wskazane zostaną możliwości powiązania pracy firmy uczniowskiej z przedmiotami szkolnymi, jak i innymi działaniami szkoły i projektami szkolnymi (np. w zakresie orientacji zawodowej). Powiązanie działań uczniów w firmie uczniowskiej z przedmiotami ekonomicznymi oraz orientacją edukacyjno-zawodową postrzegane jest jako konieczne. Należy jednak poddać analizie również inne działania i oferty szkoły oraz rozważyć, jak potencjały szkoły mogłyby być powiązane z działaniami firmy uczniowskiej, by możliwe było optymalne wykorzystanie potencjałów

© Rawpixel.com/Fotolia

pedagogicznych i metodycznych tejsze metody. Przygotowanie takiej koncepcji ułatwi Państwu między innymi komunikację z kierownictwem szkoły, którego wsparcie w realizacji przedsięwzięcia jest konieczne, oraz z gronem nauczycieli, które powinno wspierać jego realizację.

Poniższa lista kontrolna będzie dla Państwa wsparciem w opracowaniu takiej koncepcji integrującej firmę uczniowską ze strukturami szkoły. Są w niej wskazane te kwestie, które mają istotne znaczenie w zakresie długotrwałego powiązania pracy w firmie uczniowskiej ze strukturami szkolnymi.

W materiale znajdą Państwo poza tym wskazówki odsyłające do materiałów dodatkowych dotyczących tematów, na które powinni Państwo zwrócić szczególną uwagę.

- Siedziba firmy

Czy szkoła dysponuje pomieszczeniem, które może być udostępnione firmie uczniowskiej, tak aby jej pracownicy mogli się tam regularnie spotykać i przechowywać swoje materiały? Czy będzie ono mogło być postrzegane przez społeczność uczniowską jako siedziba firmy?

- Powiązywanie firmy uczniowskiej z ofertami szkoły

Poniżej znajdują się zagadnienia, które należy uwzględnić przy opracowaniu koncepcji:

- Przedmioty ekonomiczne

Wskazówka: por. moduł IO7: *Powiązanie teorii z praktyką: firmy uczniowskie i zajęcia szkolne*, jak i materiał IO5_1_1 w niniejszym module

W ramach których zajęć lekcyjnych w mojej szkole przekazywana jest wiedza ekonomiczna?/Który nauczyciel będzie moją osobą kontaktową?

- Pozostałe zajęcia lekcyjne

Które zajęcia mogą wesprzeć uczniów w realizowaniu czy refleksji zadań realizowanych w firmie uczniowskiej? Które przedmioty mogą mieć znaczenie w zakresie powiązania działań firmy z przekazywaniem wiedzy i zapewni ich synergię?

Patrz materiał IO5_1_2_Nauczyciel w tym module

- Szkolne i pozaszkolne działania w zakresie orientacji edukacyjno-zawodowej

Wskazówka: Patrz moduł IO2: *Firma uczniowska i orientacja zawodowa*, jak i materiał IO5_1_3_Nauczyciel w tym module

Jakie działania realizuje szkoła w zakresie orientacji zawodowej, które mogłyby być istotne w kontekście firmy uczniowskiej?

- Warsztaty, kursy, oferty tymczasowe szkoły

Jakie inne działania szkoły (kursy, warsztaty itd.) są zbieżne tematycznie z działaniami firmy uczniowskiej? Czy można byłoby je powiązać merytorycznie z działaniem firmy i wpisać do kanonu stałych ofert szkoły?

- Opracowanie nowych ofert szkoły

Jakie nowe formaty mogłyby wzbogacić ofertę szkoły, które bazują na tematach poruszanych w trakcie działań firmy uczniowskiej? Jakie tematy mogłyby być wątkiem przewodnim takich formatów (np. rozwój kompetencji personalnych czy społecznych)? Czy w Państwa szkole są osoby (nauczyciele, pedagodzy itd.), którzy mogliby wesprzeć opracowanie takiej oferty?

- Pozaświatowe kontakty szkoły

Czy Państwa szkoła współpracuje z podmiotami lokalnej gospodarki (np. czy zapraszani są przedstawiciele spoza szkoły na zajęcia lekcyjne, by uczniowie mogli odnieść swoją wiedzę do przykładów jej zastosowania w praktyce / życiu zawodowym)? Czy takie kontakty mogłyby zostać powiązane z działaniami w firmie uczniowskiej? Wzmocni to współpracę z tymi podmiotami.

Jakie podmioty pozaświatowe mogłyby być istotne dla firmy uczniowskiej? Czy w regionie są przedstawiciele np. firm/przedsiębiorstw, organizacji czy placówek, które mogłyby pełnić funkcję doradców firmy uczniowskiej czy wspierać refleksję uczniów w zakresie znaczenia zbieranych doświadczeń w firmie uczniowskiej w późniejszym życiu zawodowym?

- Status firmy uczniowskiej w życiu szkoły

Znaczenie firmy uczniowskiej i jej dostrzegalność w środowisku szkolnym może wspierać np. :

- Oficjalna umowa między kierownictwem szkoły a kierownictwem firmy uczniowskiej. Patrz *Meriał_IO5_1_4_nauczyciel*

- Przewiedzenie firmy uczniowskiej
  - ✓ Rodzicom, którzy mogą wesprzeć działania firmy uczniowskiej (finansowo, merytorycznie, organizacyjnie itd.).
  - ✓ Kadry pedagogicznej szkoły, która powinna być włączona do integracji firmy uczniowskiej z życiem szkoły. Konieczne jest tutaj wsparcie ze strony kierownictwa szkoły, która uzasadni z jednej strony konieczność optymalizacji oferty szkoły za pomocą firmy uczniowskiej, ale wskaże również na konieczność wsparcia realizacji tego przedsięwzięcia ze strony innych nauczycieli.

Wskazówka: Wskazane jest przedstawienie szkicu koncepcji kierownictwu szkoły, a następnie włączenie w jego dalsze opracowanie innych nauczycieli, bądź relewantnych pracowników szkoły. Współpraca powinna skupić się na określeniu celów i sposobów ich realizacji.

- Otwarcie firmy uczniowskiej dla pozostałych uczniów szkoły. Firma uczniowska może oferować innym uczniom np. praktyki. W ramach praktyk realizują wybrane zadania, dzięki czemu użykują możliwość refleksji własnych zdolności i umiejętności.
- Certyfikaty lub zaświadczenia pracy w firmie uczniowskiej wzmacniają wewnętrzne i pozaszkolne postrzeganie firmy uczniowskiej.

Więcej na ten temat patrz *Materiał_IO5_1_5_nauczyciel* w niniejszym module

- Prezentacja firmy uczniowskiej na szkolnych i pozaszkolnych uroczystościach, czy w innych okolicznościach (np. na targach edukacyjnych).

Prezentacja firmy uczniowskiej na stronie internetowej. Czy firma uczniowska może prezentować się na stronie internetowej szkoły i otrzymać stałe miejsce w szkole (np. w gablotce), w którym może reklamować siebie i działania firmy?

Jakie uroczystości odbywają się w szkole? W jakich uczestniczy szkoła regularnie (np. targi edukacyjne)? W których mogłaby uczestniczyć firma uczniowska a których realizację mogłaby wspierać? Czy organizowane są (regionalne, ogólnopolskie czy międzynarodowe) konkursy, w których firma uczniowska mogłaby wziąć udział? Więcej na ten temat w *Materiale_IO5_1_6*

Materiał_IO5_1_1_Nauczyciel:

Integracja działań firmy uczniowskiej z przedmiotami ekonomicznymi

Integracja merytoryczna działań firmy uczniowskiej z treściami przekazywanymi w ramach przedmiotów ekonomicznych ma centralne znaczenie, gdyż generuje wartość dodaną:

- dla uczniów, którzy pracują w firmie uczniowskiej, gdyż podczas zajęć lekcyjnych mogą poddać refleksji zjawiska ekonomiczne zaobserwowane w firmie uczniowskiej i odnieść je do teorii (np. w zakresie funkcji i organizacji przedsiębiorstw czy organizacji procesów pracy)
- dla przedmiotów ekonomicznych, gdyż nauczyciel może odnieść teorię do przykładów z firmy uczniowskiej, by wskazać związki między teorią i praktyką (np. na tematy miksu marketingowy czy biznesplan). Przykłady te mogą być wykorzystane do krytycznej dyskusji np. czy przykłady z firmy uczniowskiej można uogólnić i uznać je za możliwe do przeniesienia na firmy funkcjonujące w rzeczywistości (por. Kaminski 2017, 156)¹.

Przykłady merytorycznego powiązania firmy uczniowskiej z przedmiotami ekonomicznymi opisane są bliżej w *Module IO7: Powiązanie teorii z praktyką: firmy uczniowskie i zajęcia szkolne*.

W tym miejscu rozważone będzie, jak można przygotować merytoryczne powiązanie działań firmy z przedmiotami ekonomicznymi. Pomocna będzie tutaj analiza poniższej listy kontrolnej.

- Jak mógłby wyglądać katalog najważniejszych tematów, w kontekście których połączona będzie teoria z praktyką?

Tipp: Pomocne będzie zestawienie takiego katalogu wspólnie z nauczycielem przedmiotu ekonomicznego. Należy rozgranicyć przy tym między tematami,

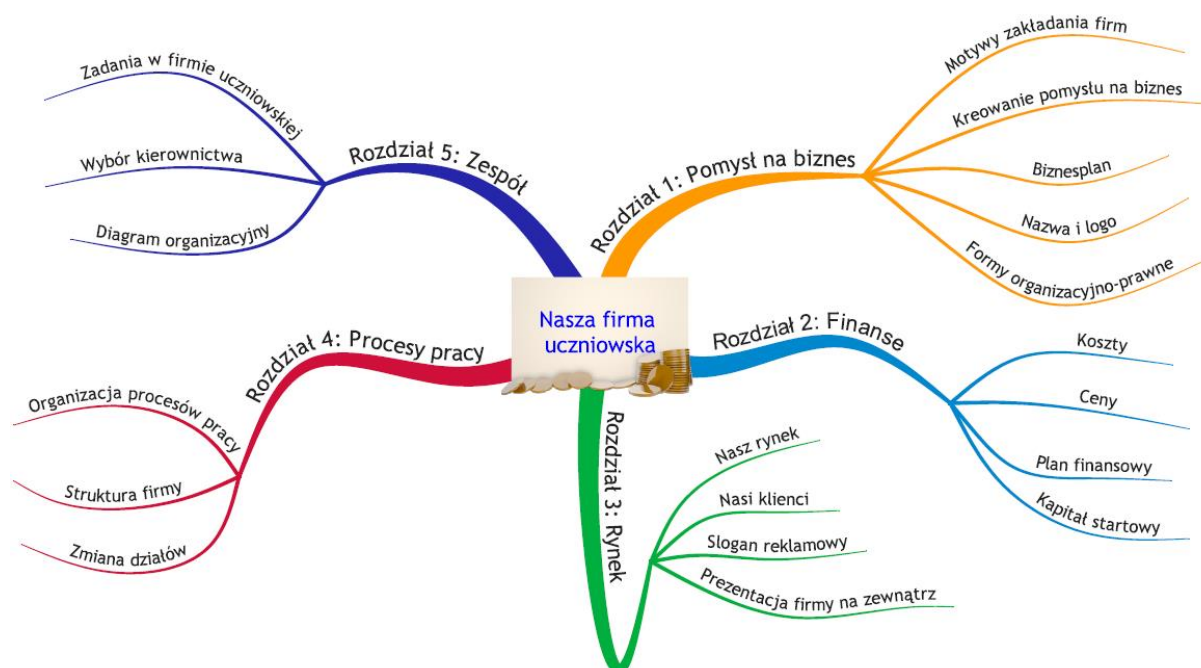
- Które koniecznie powinny być omówione, aby uczniowie pracujący w firmie uczniowskiej dysponowali podstawową wiedzą na temat powiązań ekonomicznych z którymi zetkną się w praktyce. Oraz
  - Tematami z praktyki, do których nawiąże się i podda refleksji podczas zajęć lekcyjnych.
- Wymaga to zastanowienia się,
    - które treści powinny być przerobione na zajęciach lekcyjnych zanim uczniowie będą realizowali wybrane zadania w firmie.
    - które doświadczenia i obserwacje uczniów z firmy uczniowskiej mogą być poddane refleksji i kiedy.
  - Następnym krokiem jest zastanowienie się, jakie metody można zastosować w celu realizacji takich zajęć.

¹ Kaminski, H. (2017): Fachdidaktik der ökonomischen Bildung, Stuttgart: utb/Schöningh

- Czy zasadne byłoby włączenie przedstawicieli lokalnej gospodarki do zajęć lekcyjnych? W ramach realizacji których tematów byłoby to szczególnie korzystne?

_____
- Jak mogłaby wyglądać metodyka realizowanych zajęć we współpracy z przedstawicielem lokalnej gospodarki?

Tipp: Pomysły oraz materiały dotyczące opisanych tu kwestii znajdują Państwo w module IO1: *Firmy i ich zakładanie - Zakładamy firmę uczniowską*. Wielość tematów, które można wykorzystać w celu integracji teorii za praktyką przedstawia poniższy rysunek IO5_1_1_1.

Rysunek IO5_1_1_1: Zakładanie firm uczniowskich: treści modułu i rozdziały. Więcej informacji na ten temat w module IO1: *Firmy i ich zakładanie - zakładamy firmę uczniowską*.

W Module IO7: *Powiązanie teorii z praktyką: firmy uczniowskie i zajęcia szkolne* znajdują Państwo szczegółowe wskazówki na temat powiązania firm uczniowskich z planami wynikowymi przedmiotów ekonomicznych.

Materiał_IO5_1_2_Nauczyciel:

Praca w firmie uczniowskiej a pozostałe przedmioty szkolne

Praca w firmie uczniowskiej -poza przedmiotami ekonomicznymi - może być połączona również z innymi przedmiotami nauczany w szkole. Np. na zajęciach sztuki można projektować plakaty, czy na zajęciach informatyki opracować cyfrową reklamę czy ulotki, obrabiać zdjęcia czy ćwiczyć korzystanie z arkuszy kalkulacyjnych. Podobnie teksty reklamowe i korespondencja mogą być przygotowywane i analizowane na zajęciach języka polskiego. Inne przykłady łączenia pracy w firmie uczniowskiej z pozostałymi przedmiotami przedstawione są w tabeli IO5_1_2_1.

Przedmiot	Przykłady zagadnień
Informatyka	arkusz kalkulacyjny, obróbka obrazu, prezentacje, programy graficzne, tworzenie szablonu listu firmowego itd.
Sztuka	logo firmy uczniowskiej, tworzenie reklamy firmy uczniowskiej (plakaty, produkty reklamowe itd.)
J. polski	korespondencja handlowa, pisanie listu motywacyjnego dot. ubiegania się o pracę w firmie uczniowskiej, teksty reklamowe dot. public relations itd.
Matematyka	kalkulacja, rachunki procentowe itd.
Technika	prace manualne, zastosowanie określonych urządzeń i narzędzi
Pozostałe przedmioty... ?	

Tabela IO5_1_2_1: Przykłady powiązań firmy uczniowskiej z innymi przedmiotami szkolnymi

Wszystkie szkoły uczestniczące w projekcie Win² połączyły merytoryczne działania ich firm uczniowskich z przedmiotami ekonomicznymi oraz innymi przedmiotami. Wybór przedmiotów w każdej szkole był inny, gdyż był zależny od realizowanego pomysłu w firmie uczniowskiej. I tak np. bialskie Liceum uczestniczące w projekcie, w którym powstała firma uczniowska yNot (agencja reklamowa), w ramach zajęć informatyki przekazywała uczniom wiedzę na temat obsługi programów graficznych i tworzenia wideoklipów. Natomiast Oberschule Osternburgu (Oldenburg, Niemcy), w której powstała firma uczniowska „Ecocubes“ (produkcja i dystrybucja drewnianych kostek), oprócz przedmiotu ekonomicznego powiązała pracę firmy uczniowskiej z zajęciami technicznymi.

Więcej na ten temat w rozdziale 2.

Materiał_IO5_1_3_Nauczyciel:

Powiązanie działań firmy uczniowskiej z wewnątrzszkolnymi i pozaszkolnymi działaniami w zakresie orientacji edukacyjno-zawodowej

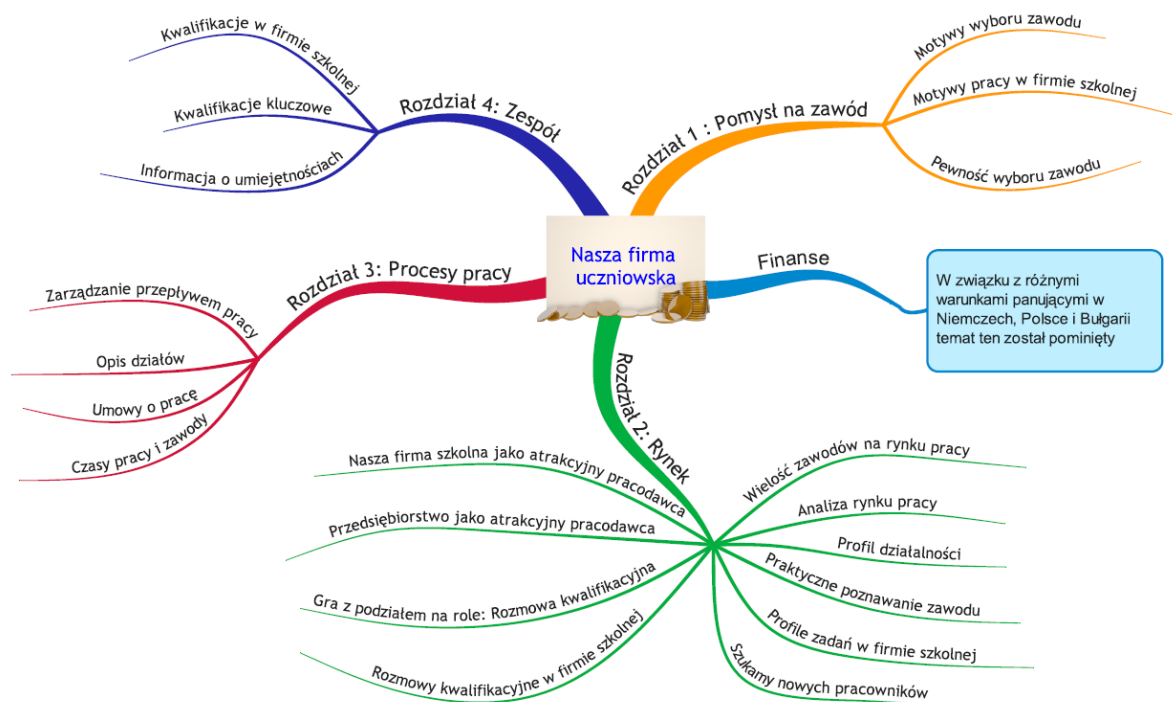
Praca w firmie uczniowskiej może odgrywać istotną rolę ułatwiającą uczniom przejście ze szkoły do świata pracy, gdyż odnosi się ona do różnych obszarów z tego zakresu. Hübner i Windels (2008, 248 i nast.)¹ wskazują w modelu firmy uczniowskiej oprócz ekonomicznej również trzy inne relewantne płaszczyzny:

- płaszczyzna orientacji zawodowej
- płaszczyzna wspierania samodzielności działania
- płaszczyzna rozwoju osobistego i rozwoju w duchu samodzielnego uczenia się oraz samodzielnej pracy.

Poza tym praca w firmie uczniowskiej umożliwia uczniom nie tylko poznanie związków w zakresie ekonomiki i tematów o charakterze ekonomicznym, ale również w zakresie powiązań społecznych, w których uczeń kształci „cechy osobowościowe i predyspozycje oraz zachowania mające istotne znaczenie dla pracodawców” (Hübner/Windels, 247). Przykładami takich kompetencji są umiejętność pracy w zespole, rozwiązywania kompromisów i czy zdolność tolerowania frustracji.

Z drugiej strony na szkoły nałożony jest obowiązek przekazania uczniom wiedzy, jak samodzielnie i świadomie mogą oni dokonywać wyborów w zakresie orientacji zawodowo-edukacyjnej, bądź wybrać zawód, odpowiadający ich predyspozycjom. Praca w firmie uczniowskiej daje wiele możliwości, które mogą wesprzeć uczniów w zastanowieniu się nad własną ścieżką kształcenia. Wiele pomysłów i materiałów dotyczących tej tematyki znajdują Państwo w *Module IO2: Firma uczniowska a orientacja zawodowa*, który powstał w ramach projektu Win². Poniższy rysunek IO5_1_3_1 wskazuje hasłowo jedynie kilka tematów z pracy firmy uczniowskiej, które wydają się szczególnie istotne w kontekście włączenia ich do orientacji edukacyjno-zawodowej.

¹ Hübner, M./Windels, G. (2008): Schülerfirmen und Praxistage, in: Jung, E. (Hg.): Zwischen Qualifikationswandel und Markte. Konzepte und Strategien einer zeitgemäßen Berufsorientierung. Basiswissen Berufsorientierung, Band 1, Hohengehren: Schneider Verlag, 238-256

Rysunek IO5_1_3_1: Treść i spis treści modułu IO2: *Praca w firmie uczniowskiej a orientacja zawodowa*. Więcej informacji: patrz moduł IO2

W projekcie Win² opracowane zostały następujące pomysły i materiały dotyczące orientacji edukacyjno-zawodowej, które zastosowano w pracy z uczniami w Polsce, Niemczech i Bułgarii:

- Samodzielność gospodarcza jako cel zawodowy
Materiały z modułu IO1: *Firmy i ich zakładanie - zakładamy firmę uczniowską*:
IO1_1_2: Nauczyciel: motywy założenia przedsiębiorstwa
IO1_1_3: Dlaczego zakładane są przedsiębiorstwa?
IO1_1_4: Nauczyciel: Przedsiębiorstwa odnoszące sukcesy
IO1_1_5: Nauczyciel: Jakie cechy charakteru określają przedsiębiorcę odnoszącego sukcesy?
- Refleksja własnych kompetencji
Materiały z ww. modułu IO1
IO1_1_6: Moje silne i słabe strony
IO1_9_1: Organizacja struktury (tu: wybór kadry kierowniczej)
- Zawody a praca firm uczniowskich
Materiały z modułu IO2: *Praca w firmie uczniowskiej a orientacja zawodowa*
IO2_2_1: Obszary zawodów na rynku pracy
IO2_2_2: Obszary zawodów
IO2_2_3: Profil działalności
IO2_2_4: Mapa myśli zawodów naszej firmy uczniowskiej
IO2_2_5_Nauczyciel: Praktyczne poznawanie zawodu

- IO2_2_6: Ankieta przeznaczona do praktycznego poznawania zawodu
- IO2_2_7: Profile zadań w firmie uczniowskiej
- IO2_4_1: Zespół
- IO2_4_2: Nauczyciel: kwalifikacje kluczowe
- IO2_4_3: Opisy umiejętności
- Decyzja dotycząca wyboru zawodu
Materiały z *modułu IO2: Firma uczniowska a orientacja zawodowa*
  - IO2_1_1: Nauczyciel: Motywy wyboru zawodu
  - IO2_1_2: Dlaczego pracujesz w firmie uczniowskiej?
  - IO2_1_3: Moja pewność co do wyboru zawodu
- Procesy rekrutacyjne
Materiały z *modułu IO2: Firma uczniowska a orientacja zawodowa*
  - IO2_2_8: Poszukiwanie nowych współpracowników
  - IO2_2_9: Rozmowy kwalifikacyjne w firmie uczniowskiej
  - IO2_2_10: Gry symulacyjne: rozmowa kwalifikacyjna
- Umowy o pracę i stosunki zatrudnienia
Materiały z *modułu IO2: Firma uczniowska a orientacja zawodowa*
  - IO2_3_4: Umowa o pracę jako obopólne zobowiązanie
  - IO2_3_5: Treść umowy o pracę
  - IO2_3_6: Czas pracy i zawody

W projekcie Win² w pracy z uczniami z Bułgarii, Niemiec i Polski zastosowane zostały wszystkie wyżej wymienione materiały. Jak widać praca w firmie uczniowskiej ma wiele punktów styku z orientacją edukacyjno-zawodową. Szczególne ciekawe w kontekście łączenia ww. tematyki z działaniami orientacyjno-zawodowymi okazały się przede wszystkim:

- procesy rekrutacyjne (patrz materiały wskazane wyżej) oraz
- opracowanie mapy zawodów (patrz materiały wskazane wyżej), w której profile działań, wykonywanych w firmie uczniowskiej porównywane są z profilami zadań w wykonywanych w zawodach.

Cykliczne przekazywanie firmy uczniowskiej nowej generacji uczniów jest dobrą okazją do podjęcia z uczniami tematu *procesy rekrutacyjne*. Konieczne jest przy tym uwzględnienie, że uczniowie mogą poddać refleksji ten temat analizując go z obydwóch perspektyw (pracodawcy i ubiegającego się o pracę). Uczniowie, którzy szukają swoich następców do pracy w firmie uczniowskiej mogą wiarygodnie pełnić rolę pracodawcy (por. *Moduł 04: Metoda peer learning w firmie uczniowskiej*).

Natomiast opracowanie ogłoszenia, w którym opisane jest stanowisko i poszukiwana osoba w firmie, może być poprzedzone analizą ogłoszeń dotyczących osób o podobnym profilu w realnych zawodach. Obydwa podejścia można połączyć z rozmową na temat roli kompetencji kluczowych w różnych zawodach (wiedza fachowa a kompetencje społeczne czy personalne).

Do działań w zakresie orientacji edukacyjno-zawodowej można poza tym włączyć pracowników firmy uczniowskiej w roli „ekspertów“, gdyż dzięki pracy w firmie dysponują

oni większą wiedzą i doświadczeniem niż pozostali uczniowie (np. w zakresie kompetencji istotnych w praktyce). Więcej na ten temat w *Module 04: Metoda peer learning w firmie uczniowskiej*).

Przygotowanie wyżej wymienionej mapy myśli może posłużyć jako punkt wyjściowy do zlecenia uczniom wyszukania zawodów, w których wykonuje się podobne zadania i dyskusji na ten temat. Mapa myśli ułatwi uczniom również powiązanie znaczenia kompetencji kluczowych w realnych zawodach i odniesieniem ich do zadań realizowanych w firmie uczniowskiej. Można tutaj również pokusić się o wyszukanie przedstawicieli analizowanych zawodów w lokalnych firmach czy przedsiębiorstwach, bądź organizacjach. Wypracowana będzie wtedy jeszcze jedna wartość dodana, gdyż uczniowskie poszerzą swoją wiedzę również w zakresie swojego otoczenia ekonomicznego.

Mind map jest również pomocą do opracowania ogłoszeń o poszukiwanych pracownikach w firmie, gdyż można w nich nawiązać do wskazanych w niej kompetencjach.

Wskazane tutaj punkty styczności między firmą uczniowską a orientacją zawodową mogą - zwłaszcza, gdy wpisane zostaną w szersze konteksty- wesprzeć uczniów w refleksji nad ich własną przyszłością edukacyjną i zawodową. Jest to istotny wkład połączenia teorii z praktyką umożliwiający uczniom już w szkole zbieranie doświadczeń i przemyśleń, które przydadzą się im w przyszłości.

Wiele szkół korzysta ze wsparcia doradców zawodowych. Również w tym zakresie można wykorzystać firmę uczniowską by wskazać wiele zbieżności ze światem zawodów. Inną możliwością jest zaproszenie na zajęcia przedstawiciela jednego z wybranych zawodów, który przybliży uczniom codzienną pracę w wykonywanym zawodzie czy wskaże wyzwania i najważniejsze kompetencje.

Materiał_IO5_1_4_Nauczyciel:

Umowa założenia firmy uczniowskiej

Oficjalny i wiążący charakter firma uczniowska uzyska podpisując umowę z kierownictwem szkoły. Schemat takiej umowy znajduje się niżej.

Umowa dotycząca założenia firmy uczniowskiej

Między szkołą .....

reprezentowaną przez Pana/Panią .....
(kierownictwo szkoły)

i firmą uczniowską.....

reprezentowaną przez ..... (kierownik)

Treść umowy

Umowa ustala relacje między szkołą a firmą uczniowską. Założenie firmy uczniowskiej i jej prowadzenie jest działaniem popieranym przez radę pedagogiczną oraz samorząd szkoły.

Pracując w firmie uczniowskiej uczniowie pogłębiają wiedzę ekonomiczną, otrzymują wstępny wgląd do świata pracy i poddają refleksji swoje umiejętności, zdolności oraz swoje mocne i słabe strony.

Porozumienie stron

1. Firmy uczniowska jest projektem edukacyjnym, za którego realizację w szerokim zakresie odpowiadają uczniowie. Osobą kontaktową, która wspiera uczniów w działaniach jest Pan/Pani .....
2. Pracownicy firmy uczniowskiej informują rodziców o pracy w firmie uczniowskiej.
3. Firma uczniowska otrzymuje nieodpłatnie wymienione pomieszczenie/pomieszczenia, w których realizuje zadania związane z działalnością firmy uczniowskiej:

.....
.....

////////////////////////////////////

Firma uczniowska otrzymuje klucz od ww. pomieszczenia:

.....

Za czystość i porządek w tym pomieszczeniu odpowiedzialna/-y jest:

.....

4. Własność firmy uczniowskiej (wyposażenie) jest ubezpieczone przez:

.....

Firma uczniowska dysponuje rachunkiem bankowym, do którego dostęp ma

Pan/Pani ..... oraz

Pan/Pani .....

osobiście bądź wspólnie. Rachunek bankowy jest bez debetu.

5. Firma uczniowska wskazuje wyraźnie wobec wszystkich, z którymi nawiązuje kontakty biznesowe i zawiązuje umowy, że jest firmą funkcjonującą pod patronatem szkoły jako projekt edukacyjny.

6. Szkoła zobowiązuje się do wystawienia zaświadczenia każdemu uczniowi, który przepracował przynajmniej ..... miesięcy w firmie uczniowskiej.

7. Umowa obowiązuje na czas nieokreślony i wygasa ..... miesięcy po ustaleniu przez obie strony zakończenia realizacji projektu.

(Data, podpisy)

..... (Kierownictwo Szkoły)

..... (Kierownik Firmy Uczniowskiej)

W oparciu o:

http://www.schuelerfirmen.de/gruendung_schuelerfirma_mustervertrag.shtml#vereinb

Materiał_IO5_1_5_Nauczyciel:

Zaświadczenie o pracy w firmie uczniowskiej

firma uczniowska (nazwa i logo)

ZAŚWIADCZENIE

o pracy w firmie uczniowskiej

_____
*nazwa firmy uczniowskiej*_____
adres firmy uczniowskiej

uczeń / uczennica

_____
imię i nazwisko

pracował/-a w roku szkolnym _____ w firmie uczniowskiej. Dzięki temu uzyskał/ -a wgląd do sytuacji z życia zawodowego, które zbliżone są do rzeczywistych, oraz pogłębił/-a wiedzę na temat powiązań ekonomicznych. Praca w firmie uczniowskiej wsparta przy tym rozwój takich kompetencji jak praca w zespole, podejmowanie odpowiedzialności oraz umiejętności samodzielnego działania, przestrzegania punktualności i wykazywania własnej inicjatywy.

Do obowiązków ucznia/uczennicy należało przede wszystkim:

_____
*Miejsce, data*_____
*Przewodniczący firmy uczniowskiej*_____
*Nauczyciel / opiekun firmy*_____
Kierownik szkoły

Materiał_IO5_1_6:

Szkolne i pozaszkolne wydarzenia

Promocję Waszej firmy uczniowskiej wesprzecie uczestnicząc w szkolnych bądź pozaszkolnych wydarzeniach. Zbierzcie informacje, jakie wydarzenia odbędą się w Waszej szkole i w jakich Wasza szkoła regularnie uczestniczy (np. targi edukacyjne).

1. Zapiszcie w kalendarzu jakie spotkania czy okazje możecie wykorzystać do promocji Waszej firmy. Zwróćcie uwagę również na wydarzenia pozaszkolne, w których uczestniczy Wasza szkoła (np. targi targi edukacyjne).

Kalendarz imprez szkoły w roku szkolnym		WRZESIEŃ	PAŹDZIERNIK
		LISTOPAD	GRUDZIEŃ
MARZEC	KWIECIEŃ	MAJ	CZERWIEC
LIPIEC	SIERPIEŃ	Notatki:	

2. Zaznaczcie, podczas których wydarzeń możecie sprzedawać produkty Waszej firmy lub jakie dodatkowe wydarzenia czy imprezy mogą być przez Was zorganizowane.
3. Zastanówcie się, czy chcielibyście zorganizować akcję informacyjną w Waszej lub innej szkole, podczas której przedstawicie Waszą firmę i pracę w firmie uczniowskiej.
4. Przemyślcie, jak przygotujecie się krok po kroku do wybranego przez Was wydarzenia. Wykorzystajcie do tego celu poniższą tabelę.

Organizacja	
Wydarzenie:	
Data:	
Godzina:	
Miejsce:	
Organizator:	
Temat spotkania:	
Kierownik spotkania:	
Uczestnicy:	
Oficjalni goście (jeśli zaproszono):	
Pozostałe informacje dotyczące spotkania: Co szczególnie interesuje nas w tym spotkaniu, dlaczego jest ono ważne dla naszej firmy?	
W jaki sposób nasza firma uczestniczy w tym spotkaniu?	
Pozostałe informacje dotyczące uczestników z zespołu naszej firmy:	

<p>Pozostałe wskazówki: (np. czy potrzebne będą specjalne produkty?)</p>	
<p>Co chcemy zaprezentować? (np. etapy zakładania naszej firmy? Naszych pracowników i ich obowiązki? Nasze produkty i osiągnięcia? Czy może to, czego uczyliśmy się w firmie uczniowskiej?)</p>	
<p>Jak chcemy się zaprezentować? (np. za pomocą plakatów, prezentacji PowerPoint, wideoklipów, naszych produktów itd.)</p>	
<p>Kto organizuje to spotkania? (np. czy nauczyciele bądź inne osoby mogą nas wesprzeć?)</p>	

5. Przemyslcie w zespole jakie zadania musz zosta wykonane do zaplanowanego wydarzenia. Zanotujcie je, jak i rownie osoby odpowiedzialne za ich wykonanie i do kiedy wymienione zadania musz być wykonane.

Zadania	Osoba odpowiedzialna	Ostateczny termin wykonania
Przykład: <i>Zgłoszenie udziału naszej firmy uczniowskiej w danym wydarzeniu / imprezie</i>	<i>Marcin</i>	<i>20.10.</i>
<i>Wykonanie materiałów reklamowych</i>	<i>Tamara</i>	<i>20.11.</i>

2. Firmy uczniowskie i ich implementacja w szkołach w Bułgarii, Niemczech i Polsce. Przykłady realizacji w projekcie Win².

Trwale wpisanie działań firm uczniowskich do koncepcji szkół była jednym z celów projektu Win². Powiązania merytoryczne działań firm z przedmiotami ekonomicznymi postrzegane było jako konieczne. Szkoły z Bułgarii, Niemiec i Polski uczestniczące w projekcie opracowały koncepcje, w których wskazały rozwiązania łączące działania pracowników firmy z przedmiotami lekcyjnymi w poszczególnych szkołach. Powiązania te opisane są w module IO7 *Powiązanie teorii z praktyką: firmy uczniowskie i zajęcia szkolne*.

W tym rozdziale opisane jest, jakie działania podjęły poszczególne szkoły w celu połączenia pracy firm uczniowskich z przedmiotami innymi niż ekonomiczne oraz innego rodzaju działań realizowanych przez szkoły.

2.1 Niemcy: Oberschule Osterburg w Oldenburgu (Dolna Saksonia)

W szkole Oberschule Osterburg założona została firma uczniowska *Ecocubes*, która produkuje i sprzedaje drewniane kostki, z których można zbudować regały bądź wykorzystywać je jako siedzenie. Pomysł na taki profil firmy został wykreowany przez uczniów, ale nauczyciele ukierunkowali ich wcześniej na wymyślenie takiego produktu, który mógłby być produkowany na zajęciach technicznych. Szkoła dysponowała bowiem pomieszczeniem i wyposażeniem, które ułatwiłyby realizację takiego pomysłu.

Merytorycznie firma uczniowska powiązana została z przedmiotem *Profil Ekonomia* (klasy IX i XX), którego merytoryczny zarys opracowany został przez nauczycieli w trakcie projektu. Od roku szkolnego 2017/2018 w tych zajęciach mogą uczestniczyć również uczniowie wymagający edukacji inkluzyjnej. Tematy dotyczące kompetencji i obszarów działań w firmie uczniowskiej powiązane zostały z ofertą szkoły w zakresie orientacji edukacyjno-zawodowej. Przejmowanie firmy uczniowskiej przez młodszą generację uczniów wykorzystywany będzie tutaj do omawiania z uczniami procesów rekrutacyjnych, uczniowie będą również ćwiczyć przygotowywanie życiorysów i listów motywacyjnych.

Forma organizacyjno-prawna firmy uczniowskiej

Istotną decyzją w kontekście zabezpieczenia długofalowości działania firmy był wybór jej formy organizacyjno-prawnej „spółdzielnia”. Dzięki temu firma uczniowska została członkiem sieci NaSch, spółdzielczych firm uczniowskich w Dolnej Saksonii (niem. Nachhaltigen Schülerfirmen in Niedersachsen, NaSch). Sieć ta należy do związku spółdzielców (niem. Genossenschaftsverband e.V.), a jej zadaniem jest upowszechnianie tej formy organizacyjno-prawnej wśród dolnosaksońskich uczniów.

Sieć kontaktów

Oprócz członkostwa w sieci NaSch szkoła nawiązała kontakty z lokalnymi firmami. Należą do nich przede wszystkim firma *Wührt oddział w Oldenburgu* (wspiera uczniów udostępniając im narzędzia i materiały) oraz firma *HolzLand Vogt*, w której uczniowie, po korzystniejszych cenach, zaopatrują się w drewno.

W trakcie projektu szkoła nawiązała również współpracę ze szkołą handlową w Oldenburgu. Uczniowie szkoły handlowej wspierali i będą wspierać pracowników firmy *Ecocubes* w prowadzeniu księgowości (więcej na ten temat w moduł IO4 Metoda *peer learning* w firmie uczniowskiej).

Widoczność i postrzeganie firmy w jej otoczeniu

Firma uczniowska jest widoczna zarówno w środowisku szkolnym jak i pozaszkolnym.

Zapewnia to z jednej strony wpisanie jej do stałej oferty szkoły i jej widoczność na szkolnej stronie internetowej (<http://www.obs-osternburg.de/Ecocubes/>). Z drugiej strony uczniowie szkoły wiedzą o jej istnieniu, gdyż wpisana jest jako wątek przewodni przedmiotów *Technika* i *Profil Ekonomia*. Praca uczniów w firmie *Ecocubes* cieszy się poparciem zarówno rodziców jak i kierownictwa szkoły. Firma uczniowska prezentuje swoje produkty na wielu imprezach szkolnych.

Uczniowie opuszczający szkołę otrzymują zaświadczenie potwierdzające pracę w firmie uczniowskiej, które mogą wykorzystać dołączając je do pozostałych dokumentów aplikacyjnych.

Konkursy i inne działania pozaszkolne

Ecocubes uczestniczył w konkursach i targach, również w ten sposób wzmocnił swoją widoczność poza szkołą (np. firma zdobyła 3. miejsce w konkursie „Norddeutscher Schulpreis Wirtschaftsjuvenen“ w Schwerinie, 2016). Dzięki udziałowi w 8 Międzynarodowych targach Firm Uczniowskich w Berlinie firma nawiązała kontakt z firmą uczniowską *TakeOff* z Nowosybirsk, która również zajmuje się produkcją i sprzedażą artykułów drewnianych. Obecnie szkoły wyjaśniają zasady współpracy, która ukierunkowana będzie na firmy uczniowskie. Wątek międzynarodowy, którego implementacja do firmy uczniowskiej zainicjowany został w ramach projektu Win² będzie w tej szkole kontynuowany również po zakończeniu projektu

2.2 Polska: Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące

W projekcie Win² uczestniczyły dwie szkoły z Białej Podlaskiej Gimnazjum z Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 3 oraz Liceum Ogólnokształcące Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 2.

2.2.1 Gimnazjum

Uczniowie gimnazjum założyli firmę uczniowską *StuArt*, kiosk z artykułami szkolnymi.

Firma uczniowska jest wpisana jako projekt edukacyjny do stałej oferty szkoły. W ramach tego projektu uczniowie prowadzą firmę uczniowską, zdobywają i pogłębiają wiedzę na tematy ekonomiczne związane z działalnością firmy. Wiedza ta jest połączona z teamtami realizowanymi na lekcjach *Wiedzy o społeczeństwie* (por. moduł IO7). Pracownicy firmy uczniowskiej są włączani do realizacji tego przedmiotu w roli „ekspertów”, przytaczających

przykłady z praktyki (firma uczniowska) i poddając je refleksji wspólnie z innymi uczniami (np. na temat marketingu, analizy klientów).

W podstawie programowej przedmiotu Wiedza o społeczeństwie (WOS) wskazane są tematy związane z orientacją edukacyjno-zawodową. Realizację zajęć z tej tematyki wspierają często doradcy zawodowi z lokalnego urzędu pracy. Do katalogu obowiązków nakładanych na szkoły wpisany jest również obowiązek przygotowania oferty dla uczniów, która wesprze ich w wybieraniu dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej.

Nauczyciele gimnazjum poddali analizie tematy realizowane w ramach przedmiotu WOS i innych działań szkoły dotyczących orientacji edukacyjno-zawodowej, które przedstawione są w poniższej tabeli. Połączenie działań firmy uczniowskiej z orientacją zawodową nakreślone zostało w prawej kolumnie. Pracownicy firmy uczniowskiej poddają refleksji w swoim zespole wymienione tutaj tematy. Doradca zawodowy nawiąże do nich podczas pracy z całą klasą wskazując zbieżności do zadań realizowanych przez przedstawicieli różnych zawodów. Poddane refleksji i dyskusji będą również kompetencje i umiejętności w życiu zawodowym, również i tutaj można nawiązać do doświadczeń zebranych przez uczniów w firmie uczniowskiej.

Doradca zawodowy nawiązuje do następujących tematów (wybór) podczas pracy z uczniami	Merytoryczne połączenie pracy firmy uczniowskiej z orientacją zawodową (wybór). Przed spotkaniem z doradcą zawodowym pracownicy firmy poddają refleksji następujące tematy
Motywy wyboru zawodu	Co jest twoją motywacją do pracy w firmie uczniowskiej? Jakie zadania wykonujesz i dlaczego akurat te? Jakie kompetencje są ważne w wykonywaniu tych zadań? Jakie mam słabe i mocne strony? <ul style="list-style-type: none"> • Dlaczego pracujesz w firmie uczniowskiej? (materiał_IO2_1_2)
Jakie kompetencje są ważne dla pracodawców?	Jakie kompetencje można rozwijać w firmie uczniowskiej? <ul style="list-style-type: none"> • Zespół (Materiał IO2_4_1) • Kompetencje kluczowe (IO2_4_2) • Opisy umiejętności (IO2_4_3)
Świat zawodów	Jakie obszary działań można zidentyfikować w firmie uczniowskiej? W jakich zawodach wykonuje się podobne zadania? <ul style="list-style-type: none"> • Obszary zawodów (materiał IO2_2_2) • Mapa zawodów w naszej firmie uczniowskiej (materiał IO2_2_4) • Profile zadań w firmie uczniowskiej (materiał IO2_2_7)

Dodatkowa możliwość tematycznego połączenia firmy uczniowskiej z orientacją zawodową powstaje podczas zmiany generacji uczniów w firmie uczniowskiej. Firma *StuArt* przygotowuje ogłoszenia dotyczące poszukiwanych pracowników, a uczniowie ubiegający się o pracę przejdą proces rekrutacyjny, który prowadzony będzie przez pracowników firmy. Uwaga nauczycieli skupi się tutaj przede wszystkim na wsparciu uczniów podczas przygotowania listów motywacyjnych i życiorysów oraz na ćwiczeniu z nimi rozmów kwalifikacyjnych.

Widoczność i postrzeganie firmy w społeczności szkolnej

Firma uczniowska *StuArt* jest popularna wśród uczniów szkoły, ma do swojej dyspozycji pomieszczenie, w którym na każdej przerwie sprzedaje artykuły szkolne. Jest przedstawiona na stronie internetowej szkoły oraz stronie szkoły na platformie Facebook. Firma zwraca na siebie uwagę umieszczając tu dodatkowo wideoklipy oraz informacje. Poza tym organizuje różne dodatkowe akcje promujące firmę jak np. loteria przed świętami Bożego Narodzenia czy uczestnicząc w uroczystościach szkolnych (jak np. rozpoczęcie nowego roku szkolnego).

Za pracę w projekcie edukacyjnym uczniowie otrzymują oceny. Na świadectwie obok oceny umieszczony jest krótki opis merytorycznego ukierunkowania projektu. Jest to również forma podniesienia rangi firmy uczniowskiej i wpływa na motywacje uczniów pracujących w firmie.

Konkursy i inne działania pozaszkolne

Pozytywny wpływ na dostrzeżenie firmy uczniowskiej ma jej udział w regionalnych targach edukacyjnych. Zajęcie trzeciego miejsca na 8. Międzynarodowych targach Firm Uczniowskich w Berlinie w kategorii „Najlepszy wideoklip o firmie uczniowskiej“ był sukcesem, który odbił się szerokim echem w lokalnej prasie.

Sieć kontaktów

Firma uczniowska nawiązała współpracę z lokalnymi firmami, jak np. Hurtownia Jędrak, czy sklepy spożywcze, w których zaopatrują się po korzystnych cenach. Szkoła nawiązała również kontakty z bankami w Białej Podlaskiej, które wspierają firmę uczniowską. Przedstawiciele banków zapraszani są jako eksperci na zajęcia WOSu.

2.2.2 Liceum Ogólnokształcące

Uczniowie Liceum założyli firmę uczniowską *yNot*, agencję reklamową. Ich działania ukierunkowane są na przygotowywanie ulotek, broszur i spotów reklamowych dla klientów (np. dla firmy Bialcon czy innych lokalnych firm). Od roku szkolnego 2017/2018 działalność firmy skoncentruje się na przygotowywaniu Wideoklipów.

Działania firmy uczniowskiej powiązane są w tej szkole z następującymi przedmiotami:

- Zagadnienia ekonomiczne tematyżowane są w ramach przedmiotu *Podstawy przedsiębiorczości*, natomiast pogłębianie wiedzy ekonomicznej oraz praca w firmie

uczniowskiej odbywa się i w ramach przedmiotu *Ekonomia w praktyce*. Przedmiot ten stanowi formalne ramy dla działań firmy (więcej na ten temat w module IO7: *Powiązanie teorii z praktyką: firmy uczniowskie i zajęcia szkolne*).

- Wiedzę na temat zastosowania programów komputerowych uczniowie zdobywali na zajęciach informatyki (programy graficzne i obróbka wideoklipów).

Również do obowiązku tej szkoły należy realizacja zajęć w zakresie edukacji orientacyjno-zawodowej. Liceum wykorzysta w tym kontekście przede wszystkim możliwość pogłębienia wiedzy uczniów na temat procesów rekrutacyjnych. Również i w tej szkole w centrum uwagi znajdzie się przede wszystkim przygotowywanie życiorysów, listów motywacyjnych oraz ćwiczenie rozmów kwalifikacyjnych. Z drugiej strony uczniowie mają okazję w ramach działań firmy uczniowskiej wypróbować się w przygotowywaniu Wideoklipów, pogłębiają wiedzę na temat obsługi programów graficznych i mogą ją poddać refleksji w kontekście przyszłości zawodowej. Rozwijają również kompetencje takie jak praca w zespole, komunikacja i zarządzanie czasem podczas realizacji zleceń. Do znaczenia tych kompetencji w życiu zawodowym nawiąże doradca zawodowy w ramach pracy z całą klasą. Będzie on również wskazywał zawody, w których realizowane są podobne zadania, do tych w firmie uczniowskiej.

Widoczność i postrzeganie firmy w społeczności szkolnej

Firma uczniowska yNot dysponuje pomieszczeniem oraz prezentuje się na tablicy informacyjnej szkoły. Działalność firmy yNot opisana jest również na stronie internetowej szkoły jak i szkolnej stronie na Facebooku. Firma uczniowska ma również własną stronę internetową. Również i w tej szkole firma uczniowska uczestniczy w uroczystościach szkoły, a jej działalność cieszy się poparciem rodziców i kierownictwa szkoły. W związku z różnymi działaniami w ramach Projektu Win² yNot była tematem wielu artykułów w lokalnej prasie.

Sieć kontaktów

Do momentu rozpoczęcia projektu szkoła nie współpracowała z lokalnymi firmami i placówkami pozaszkolnymi. Szkoła nawiązała kontakty z bankami, które wykorzystywane będą do realizacji wycieczek dydaktycznych czy spotkań z ekspertami na zajęciach ekonomicznych (Tematy: kapitał startowy i zakładanie własnej działalności gospodarczej, znaczenie biznesplanu w otrzymaniu dotacji itd).

Jednocześnie nawiązana została współpraca z placówką „Rectus WOC“, która będzie kontynuowana po zakończeniu projektu. Jest ona szczególnie istotna dla pracy firmy uczniowskiej, gdyż placówka wspiera uczniów merytorycznie i technicznie podczas przygotowywania spotów reklamowych i wideoklipów z wykorzystaniem nowatorskich mediów.

Konkursy i inne działania pozaszkolne

Firma yNot uczestniczy w targach edukacyjnych, przygotowuje z nich relacje w postaci wideoklipów, które umieszcza na Facebooku. Wygrała również konkurs na najlepszy clip na

temat firmy uczniowskiej podczas 8. Międzynarodowych Targów Firm Uczniowskich w Berlinie, co odbiło się szerokim echem w białskiej prasie.

2.3 Bułgaria: Prywatna Szkoła Handlowa w Warnie

W bułgarskiej Prywatnej Szkole Handlowej w Warnie (PTS, obejmuje klasy 10-13) założona została firma uczniowska *Event Management*, która specjalizuje się w organizacji i realizacji różnego typu imprez czy uroczystości, takich jak imprezy urodzinowe, jubileusze itd. oraz realizacja szkoleń dla młodszych uczniów.

W firmie uczniowskiej pracują uczniowie klas XI i XII, którzy działanie firmy wykorzystują przede wszystkim by stosować zdobytą wiedzę w praktyce. Formalne ramy do pracy w firmie uczniowskiej zostały stworzone przez wprowadzenie przedmiotu „Zakładanie firmy uczniowskiej i nauka w duchu przedsiębiorczości”. Konceptyjnie opracowanie realizacji tych zajęć przygotowane zostało w ramach projekt Win².

Z racji profilu szkoły uczniowie dysponują już pogłębioną wiedzą na temat przedsiębiorstw, która przekazywana jest im w ramach wielu przedmiotów. Firma uczniowska umożliwiała uczniom jednak zastosowanie tej wiedzy w praktyce i poddanie jej refleksji. Działania firmy połączone zostały tutaj z przedmiotem *Technologie informatyczne*. W ramach tego przedmiotu uczniowie pogłębiają wiedzę na temat przygotowywania ofert, stron internetowych czy marketingu internetowego i social networking, wiedzę tę stosują w pracy firmy. Dzięki pracy w firmie uczniowskiej uczniowie mają również możliwość stosowania wiedzy przekazywanej w ramach przedmiotu *Finanse*. Przede wszystkim wybór formy organizacyjno-prawnej i opracowanie biznesplanu są tematami pogłębianymi na zajęciach w oparciu o przykład firmy uczniowskiej. Organizacja bardziej złożonych przedsięwzięć jak np. Dzień Dziecka, wspiera uczniów w zakresie rozwoju takich kompetencji jak organizacja pracy, praca w zespole czy komunikacja interpersonalnej. Znaczenie tych kompetencji dla przyszłych pracodawców będzie omawiane podczas spotkań z ekspertami z lokalnego urzędu pracy czy przedstawicielami lokalnych przedsiębiorstw, którzy zaproszeni będą na zajęcia lekcyjne. Tematy takie jak znaczenie biznesplanu w kontekście zakładania firmy czy pozyskiwania kapitału startowego na własną działalność będą tematami omawianymi z podmiotami gospodarczymi.

Widoczność w regionie

Zaangażowanie uczniów w działania firmy uczniowskiej również i w tej szkole cieszyły się poparciem kierownictwa szkoły oraz rodziców. Pracownicy firmy kończący szkołę otrzymują zaświadczenia potwierdzające pracę w firmie. Szkoła przedstawiła metodę „firma uczniowska” na przykładzie *Event Management* ramach szkoły letniej 2015/2016, którą zorganizowała firma uczniowska. W ramach innego spotkania w Izbie Przemysłowo-Handlowej również zaprezentowała swoje działania, podobnie jak i w szkole, z którą współpracuje (Szkoła Ekonomiczna „I. Bogorov”, Turystyczna Szkoła Zawodowa oraz szkoła w Ignatievo).

Sieć kontaktów

Szkoła nawiązała kontakty z bankami mających siedzibę w Warnie (Postbank Oddział Varna, Eurobank und EFG Bank), Izbą Przemysłowo-Turystyczną w Warnie, ubezpieczalnią *Generali* i lokalnym urzędem celnym. Współpraca została nawiązana również z wieloma lokalnymi firmami jak np. Conto Trade Ltd., Svetman Ltd. jak i Bogoia-M, których pracownicy będą wspierali firmę uczniowską i realizację relewantnych zajęć lekcyjnych. Przede wszystkim w kontekście przygotowywania biznesplanów, zakładania własnej działalności gospodarczej czy pozyskiwania kapitału startowego.

Podsumowanie

Istotny wpływ na osiągnięcie celów projektu, do których należy instytucjonalizacja firm uczniowskich w kontekstach szkolnych, mają warunki ramowe szkół. W każdym z krajów uczestniczących w projekcie były one odmienne. Jedną z różnic jest przykładowo, że w Niemczech już w latach osiemdziesiątych zakładane były pierwsze firmy juniorów, których rozwój był silnie wspierany w latach dziewięćdziesiątych. W tym zakresie doświadczenia w krajach jak Polska i Bułgaria są zdecydowanie mniejsze, choć w obydwóch Państwach funkcjonują organizacje dachowe jak np. „Junior-Achievement“ czy centrale firm symulacyjnych. Efektem tych różnic jest również, że firmy uczniowskie nie stanowią dla administracji niemieckich szkół żadnego novum. Z drugiej strony łatwiej jest nawiązać kontakty z innymi placówkami, wspierającymi działalność firm uczniowskich, gdyż jest ich wiele.

Przykładem takich różnic między krajami są np. targi firm uczniowskich. W Niemczech są one tradycją, natomiast w Polsce i Bułgarii format ten nie jest znany.

Projekt Win² pokazał jednak, że we wszystkich trzech krajach można założyć firmy uczniowskie. W każdym z nich, zarówno w Bułgarii, Niemczech jak i Polsce, do kanonu nauczanych przedmiotów należą przedmioty ekonomiczne. Analiza relewantnych podmiotów pokazała również, że powiązanie między teorią (przedmioty ekonomiczne) a praktyką (firma uczniowska) jest możliwa: por. moduł IO7. Tym samym spełnione są warunki umożliwiające implementację firm uczniowskich w całościowe koncepcje szkół i stosowanie tejże metody w celu wsparcia nauczania uczniów w duchu przedsiębiorczości. Doświadczenia zebrane podczas realizacji projektu pokazują, że motywacja uczniów, pracujących w firmie uczniowskiej, do pogłębiania wiedzy ekonomicznej jest wyższa. Efekt ten można wzmocnić zapraszając na zajęcia przedstawicieli lokalnej gospodarki. Wyraźnie widoczne jest również, że praca w firmach uczniowskich wspiera samoświadomość uczniów. Tak więc i w tym kontekście metoda *firma uczniowska* może wnieść istotny wkład do orientacji edukacyjno-zawodowej, która w każdym z tych trzech krajów staje się coraz ważniejsza.

3. Bibliografia

- Hübner, M./Windels, G. (2008): Schülerfirmen und Praxistage, in: Jung, E. (Hg.): Zwischen Qualifikationswandel und Markteng. Konzepte und Strategien einer zeitgemäßen Berufsorientierung. Basiswissen Berufsorientierung, Band 1, Hohengehren: Schneider Verlag, 238-256
- Kaiser, F.-J./Kaminski, H. (2012): Methodik des Ökonomieunterrichts. Grundlagen eines handlungsorientierten Lernkonzepts mit Beispielen, unter Mitarbeit von V. Brettschneider, K. Eggert, M. Koch und R. Schröder, 4. vollst. überarb. Aufl., Bad Heilbrunn: Klinkhardt UTB
- Kaminski, H. (2017): Fachdidaktik der ökonomischen Bildung, Stuttgart: utb/Schöningh
- Kirchner, V./Loerwald, D. (2014): Entrepreneurship Education in der ökonomischen Bildung, Eine fachdidaktische Konzeption für den Wirtschaftsunterricht, Hamburg: Joachim Herz Stiftung Verlag
- Weizsäcker, C. F. v. (1974): Die Einheit der Natur, ungek. Ausgabe, München: Dtv

Kontakt:

Institut für Ökonomische Bildung (IOEB) gemeinnützige GmbH
Bismarckstraße 31
26122 Oldenburg
www.ioeb.de